

ਪੱਤਰ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ

ਭੰਡਾਰੀ ਸੀ.ਜੇ. ਅਤੇ ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ ਜੇ. ਸਾਹਮਣੇ

ਸ਼੍ਰੀ ਲਾਡਲੀ ਪਰਸ਼ਾਦ ਜੈਸਵਾਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਕੁਲੈਕਟਰ, ਕਰਨਾਲ, ਜਵਾਬਦੇਹ

ਪੱਤਰ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 41 ਆਫ 1953

ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਯੂਟੀਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਆਫ ਲੈਂਡਜ਼ ਐਕਟ (1949 ਦਾ XXXVIII) - ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਅਤੇ 11 ਲੀਜ਼ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਲੀਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਲੀਜ਼ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਉਸ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੇ ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ ਜੋ ਉਹ ਉਚਿਤ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨ ਵਿਚ ਜੱਜ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਤਾਕਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਖੋਸਲਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ, 1952 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 332 ਵਿੱਚ 16 ਜੂਨ, 1953 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ.ਆਈ.ਐਨ. ਅਹੂਜਾ, ਕੁਲੈਕਟਰ, ਕਰਨਾਲ, ਮਿਤੀ 19 ਸਤੰਬਰ, 1952, ਸ਼੍ਰੀ ਜੈਸਵਾਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲੀਜ਼ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਪਿੰਡ ਸਿਆਣਾ ਸੈਦਾਂ, ਤਹਿਸੀਲ ਕੈਥਲ ਵਿੱਚ 674 ਏਕੜ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸੂਟ ਜ਼ਮੀਨ।

ਬੀ.ਆਰ. ਤੁਲੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਡੀ.ਕੇ. ਮਹਾਜਨ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ. ਲੈਟਰਜ਼ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਇਹ ਅਪੀਲ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਜੂਨ, 1951 ਵਿੱਚ, ਕਰਨਾਲ ਦੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਯੂਟੀਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਲੈਂਡਜ਼ ਐਕਟ, 1949 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਸਨੇ ਕਰਨਾਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਖੇਤੀਯੋਗ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀਤਾ। 26 ਜੂਨ, 1951 ਨੂੰ ਲੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜਿਸ ਨੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 274 ਅਤੇ 400 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਦੋ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਲੀਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਨੂੰ 5 ਅਗਸਤ, 1951 ਨੂੰ ਉਕਤ ਪਲਾਟਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਮੁੜ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਬਜ਼ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੱਡੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਲਗਾਈਆਂ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ ਕਿ 9 ਸਤੰਬਰ, 1952 ਨੂੰ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ 556 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਲੀਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ 15 ਜਨਵਰੀ, 1952 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਸਾਲਾਨਾ ਕਿਰਾਇਆ ਅਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਨਿਲਾਮੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਐਲਾਨੀਆਂ ਲੀਜ਼ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਾਂਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਖਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ।

ਮਾਨਯੋਗ ਜੱਜ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਈ ਸੀ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ, ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਲੀਜ਼ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਉਲੰਘਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ

ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਚਾਰਾਂ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਜੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਯੂਟੀਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਆਫ ਲੈਂਡਜ਼ ਐਕਟ, 1949, ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਨ ਅਤੇ ਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਵਾਧੇ ਲਈ ਵਰਤਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਵਾਢੀ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਗਿਣਤੀ ਲਈ ਕਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ; ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ; ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਉਸਨੂੰ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ; ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜਨ ਜਾਂ ਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਉਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਕਾਇਆ ਸਾਰੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਆ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ ਵਸੂਲੀਯੋਗ ਹਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ:-

"11. ਕੁਲੈਕਟਰ ਅਜਿਹੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਤਾਕਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ।"

ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੇ ਸਵਾਲ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਨਿਲਾਮੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਐਲਾਨੀ ਗਈ ਲੀਜ਼ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਤਾਕਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੁਲੈਕਟਰ ਲਈ ਮਾਨਯੋਗ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਉਸ ਦੇ ਮੁਵੱਕਿਲ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਲੀਜ਼ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ, ਕਿ ਲੀਜ਼ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਉਕਤ ਲੀਜ਼ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਲੀਜ਼ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਜੋ ਨਿਲਾਮੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਰ 'ਤੇ 15 ਜਨਵਰੀ, 1952 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਲਾਨਾ ਕਿਰਾਇਆ ਅਦਾ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ 24 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1952 ਤੱਕ ਲੀਜ਼ ਮਨੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਅਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਰੱਖੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਧਾਰਾ 5 ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਲੀਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਪਟੇਦਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਭੇਜਨ ਜਾਂ ਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਉਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਕਾਇਆ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ ਵਸੂਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕੁਲੈਕਟਰ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਲੀਜ਼ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਤਾਂ ਹੀ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੇਦਾਰ ਨੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਲੀਜ਼ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੌਂਪਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲੀਜ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਿੰਟ

ਫਾਰਮ ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਸਾਲ 15 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਅਗਲੇ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਕਿਰਾਇਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ 24 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1952 ਨੂੰ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਭੁਗਤਾਨ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਿਰਫ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਲੀਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਰਾਇਆ 15 ਜਨਵਰੀ, 1952 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਕੋਲ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਲੀਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲੀਜ਼ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਸਾਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਇੱਕ ਪਲ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਲੀਜ਼ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪਟੇਦਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਵੈਧ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਲੈਕਟਰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੀਜ਼ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਪਟੇਦਾਰ ਅਜਿਹੀ ਉਲੰਘਣਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਸਲ ਵਿਵਾਦ, ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਿੱਠੀ ਇੱਛਾ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਲੀਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਧਾਰਾ 8 ਅਤੇ 10 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਦੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੁਲੈਕਟਰ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਦਖਲ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਲੀਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਹੈ।

ਸਾਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਲੀਜ਼ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਉਸ ਦੀ ਰਾਏ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੇ ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਚਿਤ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨ ਵਿਚ ਜੱਜ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਤਾਕਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਾਂਗਾ, ਮਾਨਯੋਗ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਾਂਗਾ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿਆਂਗਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਉਹ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਾ ਕਰੇ। ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ, ਜੇ.- ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡੀਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁੱਕਦੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।